

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Режлямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Рускі радикали а соціялісти.

(+) Доси рускі радикали при всіх своїх максимальних і мінімальних програмах силкували ся свої цілі і заміри перед рускою суспільністю закривати смоквиним листком, старали ся впевнити єї, що они бажають лише добра рускому народови і хотять се досягнути рішучими, радикальними способами. Вправді деколи проявляли ся їх властиві заміри і цілі завзятим виступованєм против духовенства з йосифинським патентом, оголошенєм релігії справою приватною а національністю — пустою, перестарілою формою, але відтак практика наказувала їм маскувати сі заміри і задушевні гадки, виставляти себе бодай неутральними в справах віри, церкви і духовенства, зазначувати бодай про око вюдске свою рускість, щоби тим не підрипати собі ґрунту посеред рускої суспільності, котра дорожить сьв. вірою і церквою ла рускою народністю і не бажає потонути в інтернаціональній хаосі хоч би для вифантазованого соціялістичного раю.

Однак се маскування, се закриванє властивих цілей і замірів руских радикалів відбувало ся якось доволі незручно, добирає ріжнородних тактик було все таке, що все шило з мішка вилазило і чоловікові троха глибше думаючому не трудно було зрозуміти, куди і до якої цілі змагають наші радикали.

Так н. пр. минуного року зібрала ся у Львові в свята Честного Хреста і утворила ся т. зв. руска партія соціально-демократична нібито яко щось окремого, инакшого від т. зв. руско-української партії радикальної, але на зборах тих проводив не член соціально-

демократичної, але радикальної партії руско-української, посол др. Окуневский, були там і инші т. зв. старші радикали: др. Франко, Павлик і ин. Але характеристично, що хоча та т. зв. руска партія соціально-демократична заманіфестувала ся ніби яко щось окремого від руских радикалів, ті рускі радикали, голови і члени радикальної «Народної Волі» підписували відозви разом з т. зв. рускими соціал-демократами, значить, та різниця між одними а другими в практиці щезала, затирала ся.

Від часу до часу треба було руским радикалам так перед селянами, вірними руско-католицькій церкві і рускій народності, як і перед руским духовенством послугувати ся певною відмінною тактикою, щоби н. пр. при виборах мати підпору одних і других. І дійсно чи то при виборах до сойму в 1895, чи до ради державної сего року рускі селяни бороли ся і страдали нераз тяжко за кандидатів, що звали себе радикалами, многи навіть сьвященники не відказували їм своєї щирої і ревної підпори в тій думці, що се Русини, що се не вороги руско-католицької церкви і рускої національності, що они може в деяких поглядах троха скрайні, але відтак отямлять ся і будуть трудити ся коли вже не для рускої церкви, то бодай для рускої справи.

Не зашкодить нагадати також, як руска праса відносила ся до руских радикалів. Коли п. Романчук проголосив в соймі 1890 р. відому декларацію, тодішня «Галицька Русь», нинішній «Галичанин» фаворизували руских радикалів, позаяк они разом з москвофілами побивали Русинів-народовців, се були мовби аліянти, а навіть в стовпцях москвофільських дневників появляли ся статі з пера руских радикалів. «Дѣло» тодішнє виступало против ра-

дикальної партії, але відтак з нею погодило ся і завзято вмавляло в своїх читателів, що ширене радикалізму поміж руским селянством се річ дуже спасенна, бо веде до осьвідомлення руского селянства. Але по таким примиреню з радикалами мусіла кожного зачудувати остра стаття в «Дѣлѣ» по вічу селянським скликанім радикалами на ратуші львівським вимірена против радикальної партії.

При таким баламутстві в тих органах, що роблять т. зв. опінію публичну, годі дивувати ся, що й серед рускої суспільності витворили ся неясні і невизначні погляди на руску радикальну партію. Однак правда не могла втаїти ся, а мусіла скорше чи пізнійше виявити ся. Так недавно др. Франко всім тим селянам руским, що за него жертвували ся і страдали, всім тим інтелігентним Русинам, що ним одушевляли ся і добачали в ній красну долю рускої будуччини, висказав зовсім прямо і рішучо: «nie kocham Rusinów — zaiste nie wiem, za co bym miał ich kochać; nawet Rusi naszej nie kocham» — для него ані приroda, ані земля ані минувшість руска не має принади, він не може навіть «kochać świetną przyszłość tej Rusi, dla której świętości żadnych nie widzę podwalin!»

Очевидно для людей, що переняли ся космополітичними поглядами, у котрих ubi bene, ibi patria, Русь мало подає принади; люди такі не можуть любити, не можуть одушевляти ся Русію, бо у них инші цілі, инші заміри.

Так само висловив виразно і рішучо погляди свої і руских радикалів посол до ради державної підпираний і вибраний рускими селянами а в часті і сьвященниками др. Яросевич на з'їзді соціалістичної партії у Відні підчас польських Зелених свят.

10)

Думки і пісні

АМВРОЗІЯ МЕТЛИНСЬКОГО.

XXI. Гулянка.

(„Думки и пісні“ стр. 90-93.)

Зреш на заповнені зраки и п'янімъ срдце имаше.

Вже не по першій пемо отсе чарці:
Так ізгадаймо про де-що ми, братця,
Щоб воно з нами шуміло, гуло,
І гуркотіло, стогнало, рехло!

В чорних хмарах, чорних хмарах
З небом місяць і зірки,
Червоніють в чорних хмарах,
Грають, грають блискавки.
Гряк, і далеко загуркотіло!
Вітер схватив ся, і загуло!
В лузі, в діброві загомніло;
Море повстало і заревло!
Тріскотня в борах, бо сосні вітр і грім стріляє;
Галос! грім і вітер землю й море бе, карає!

Вже не по першій пемо отсе чарці:
Так ізгадаймо про де-що ми, братця,
Щоб воно з нами шуміло, гуло,
І гуркотіло, стогнало, рехло!

В село, на криші хат, в соломі,
Чи од землі, чи-то од грому,
Прожорливий лихий огонь прийшов:
На кришу з криші він, червоний, йшов
Як од овечки до овечки вовк...
Хто з першу і кричав, далі замовк:

Пожар гарцював по селу дуже шумно;
Стояли, дивили ся люди... аж сумно!
Земля стугоніла, огонь гуготів, і стогнало село:
Дим, вітер й огонь там боролись, тріщало, рехло!

Вже не по першій пемо отсе чарці...
Так ізгадаймо про де-що ми братця,
Щоб воно з нами шуміло, гуло,
І гуркотіло, стогнало, рехло!

Текла червона ріка,
Як Лях ішов на козака:
За ним, під ним, над ним
Огонь і кров і дим!
Шаблі брязчали;
Списи тріщали!

Трощали кістки копитами
Мостили містки головками.
Скакали на вороному коні;
Стогнали долі в червоній крові...
І ручниці і лук-пук, пук, пук, пук!
І то ворог, то кінь-ген, гун, ген, гун!

Вже не по першій пемо отсе чарці
Так ізгадаймо про де-що ми братця,
Щоб воно з нами шуміло, гуло,
І гуркотіло, стогнало, рехло!

Ні! крик то ще не крик, який учує ухо,
І до якого мір привик.
Отто страшніший крик, як тихо-глухо,
Заковк язик, бо в серці крик...
І мовчки тихо, тихо
На мір находить лихо
Як потухне сонце, крик такий по міру гріє
І проспєть ся, із могил, що спало в них, пов-
[стане...]

Одже-й не весело, як-то й не шумно...
Слухайте, братця, як тихо і сумно...

Бов!... то по мертвому бовкнуло в дзвін...
В церкву ходімо, Богові вдармо поклін!

XXII. Шинок.

(„Думки и пісні“ стр. 94-7.)

Галас, гук і крик,
Аж трясеть ся шинк!
Хто пісню заводить,
Далі й занявчить:
Із барил дзюрчить,
Все ходором ходить:
Брязкотня чарок,
Шкваркотня люльок,
Тріскотня лавок,
Трясєть ся шинок!

Чи до утрині кличе то дзвін?
— Ні! то з мірян хтось теленька з похмілля!
Чи-то по мертвому бовкнуло в дзвін?
— Ні, то вінчає піп, на весілля
Завтра зберєть ся ціле село...
Бач, в усі дзвони як загуло! —

Старий каже, що він сиротина,
Одним-одним як в осінь биліна:

Давно в його кат ма живки,
В його кат ма й діточок,
Тільки й рідних що шинок!
Нікому справлять поминки,
Нікому й весілля одбувать,
Окрім себе, нікого ховать!

Не з так старий: «жінка є,
Є ще і дитина;
Та як вище, й жінку бе,
Плаче і дитина;
Тим він дома і не пе,
А в шинку з кручини!»

Він зовсім виразно і рішучо заявив, що руска радикальна партія стоїть на програмі соціально-демократичній, а на вічах в Староміщині (коло Підволочиска) д. 14 с. м. і в Скалаті д. 15 с. м. (о чім подаємо окреме справозданє в сім числі на иньшій місці) повторив те саме, додаючи, що він не признає ніякої партії рускої і не лучить ся з ніякою, лише з партією соціально-демократичною або партією Дашиньського! Він розказував селянам (з сьвящеників ніхто не явив ся) про бездільність ради державної і казав собі навіть на письмі завітувати повне довіріє устами товариша Шмігера, але забув розказати руским селянам, що він сам також разом з галабурдниками тевтонськими підпирив і піддержував ту бездільність і тим кривдив своїх виборців-податників. За се однак належить ся ему признанє, що скинув з себе маску, яку иньші радикали ще носять і нею манять руске селянство і руску інтелігенцію, що виразно признав ся до партії Дашиньського і недвозначно сконстатував, що руска радикальна партія стоїть на програмі соціально-демократичній. Ми приймаємо сю заяву до відомости, що маємо тепер діло з людьми, котрі перейшли рішучо в табор соціалістичний. Ся заява дуже важна і для руского селянства та міщанства, і для руских народівців і для руского духовенства. Соціалізм у нас починає ледви що проявляти ся і випускувати собі прихильників і апостолів. Загал рускої суспільности мало ще осьвідомлений з основами, цілями і змаганнями соціалізму. Тим то тепер станемо подавати нашим читателям в сій справі періодично інформації. Передовсім звертаємо увагу наших читателів на огляд, котрий почнемо в завтрашнім числі про недавно видану книжку о соціалній демократії. Треба передовсім рускій інтелігенції осьвідомити ся з властивими, звичайно закриваними цілями і змаганнями соціалізму, а відтак і руске селянство та міщанство осьвідомлювати, в які сїти заманують їх соціалісти. Тут розкриває ся широке поле діяльності для руского духовенства, а влади духовні повинні би заздалегідь взяти ся за сю актуальну справу. Тут настає також пора крайна для католицького руско-народного Союзу розпочати свою роботу, яку на него вкладає статут. Не виждаймо, поки нам хто допоможе, або за нас зробить; зачуймо рукави і берім ся до роботи самі, поки час!

Хлопець каже: «ще поки пора,
То й гуляй, кричи: тара, рара!»

Старість швидко причалає;
Хай же вона утікає,
Старість, нависла мара;
Крикнем, гукнем: трарара!

Батько дуже вже розумний,
Того дома в нас так сумно;
А в шинку не з так сумно,
Зате шумно і не сумно!

За чуприну смерть хапа —
Йди з гріхами до попа:
У шинку не та пора —
Кричи, гукай: трарара!»

Чи не до утрини кличе то дзвін?
— Ні! то з мірян хтось тельняка з похмілля! —
Чи то по мертвому бовкнуло в дзвін?
— Ні! то вінчає піп, на весілля
Завтра збереть ся ціле село...
Бач, в усі дзвони як загуло! —

На дзвінниці гуло,
Розбудило село:
Зирк! червоний півень встав
На шинку, та-й засьпівав,
Вітер засвистів, і з півнем засьпівав,
Чорне і червоне піра роздував...
Сонце встало: вже в шинку не гомоніло;
Бо що гомоніло, все вже почорніло,
Почорніло, погоріло,
З вітром полетіло!

(Далі буде).

Посол Яроевич перед виборцями.

В Староміщині а відтак в Скалаті зааранжував собі пос. Яроевич на днях два збори селянські, щоби на внесенє свого товариша Шмігера одержати вотум довіря за свою діяльність в парламенті і на зборах соціалістів у Відні. На тім могли би ми скінчити справозданє з обох зборів. Ціль осягнена. Посол явив ся перед виборцями, побалакав з ними, а приятель постарав ся о вотум довіря. Однакож ми не хочемо так дуже легковажити одинокого нашого посла, що станув вже явно на ґрунті програми соціалістичної інтернаціональної, а мимо того не мав ще відваги, приступити в цілости до спільної організації соціалістів австрійських. Такий гермафродит, то досить цікава проява на ґрунті галицьким, похоча на ту дівчину, що любила би хлопця тільки — боїть ся наслідків.

Селян зібралось в обох місцевостях до 400. Число поважне. Відко, селяни Скалатщини були цікаві, що доброго привіз їм посол радикального покрою? Провід обняв селянин з Рожисек, Гроховський. Вибір демократичний, нічого казати. По кількох промовах селян, як Шмігельського і других забрав голос і пос. Яроевич. Скромність похвальна. А щоби селяни знали, кого мають перед собою, то пос. Яроевич сказав їм зараз на вступі, що отсе буде до них промовляти „посол хлопів і робітників“, для ріжниць від послів панських, незалежних руских або борони Боже — правительствених. Задачу мою, сказав пос. Яроевич, буде, сходитись з людьми, слухати їх бажань і просити їх, щоби они свого посла піддержували в радї державній, іменно через численні петиції. В радї державній не зроблено доси нічого. Що сам посол належав хвилино до обструкції і був причиною неробства палати — про се в добре понятім власнім інтересі посол Яроевич не згадав. Розумніший «мужик» міг був его за те чіпати. За те згадав пос. Яроевич, що поза парламентом — мабуть в комісіях — «балакало» про примусові спілки хліборобські, про дешевшу сіль, про знесенє нотаріатів, про рівноправність язикову та про те, що з слідуєчим роком буде уведена в жите нова процедура цивільна, котра, по его гадці, наложить на «мужиків» ще більші тягари.

Як бачимо, то посол наш радикальний старав ся крихту успокоїти своїх виборців справами, що зовсім не вийшли з его ініціативи, а були підняті всіми послами, не виключаючи «панських», лише не послами, що стоять або станули на ґрунті соціальної демократії. Оскільки бо знаємо, то проєкт не так знесення нотаріатів а переводження посмертних пертрактацій при селянських спадщинах вийшов від ґр. Пініньського, а о дешевшу сіль для людей унімнули ся послы з клубу руско-словінсько-хорватського. Рівнож і проєкт спілок хліборобських вийшов від «ненавистного» послови правительства, а не від соціальних демократів. Висшими належитостями при веденю процесів після нової процедури посол наш не велів журити ся «мужикам», додавши, що він не допустить до того. Відтак — правив посол Яроевич — зійшов нам час двомісячний на сварні «Кола» польского з Німцями (про Чехів не згадав посол) о язикові розпорядження, котрі видало правительство самовольно (sic!), т. є. не спитавши парламенту і посла Яроевича. За ту самоволю — слухайте! — будемо ми — сказав посол — поборювати правительство; ґр. Баденього (ispissita verba!). Здає ся, що посол Яроевич готов би поборювати ґр. Баденього і в тім случаю, як би ґр. Бадені видав розпорядженє що до рівноправности язика руского в Галичині. Який плян до ушасливлення «мужика» має пос. Яроевич на будуче? Може парцеляцію панських ґрунтів, знесенє податку ґрунтового, асекурація товару або від огню? Ні! Се дрібниці. Не в сім лежить спасенє «мужика». Щоб селянин руский поправив свою долю, то посол Яроевич постарав ся о вільну кольпортажу писем — розуміє ся соціалістичних не єзуїтських (sic!) і о загальне безпосереднє тайне голосованє. Ось туди стежка в горох — pardon — в рай мужицький, куди поведе нашого лихом битого селянина п. Яроевич, яко Мойсей подільський. Але от мало-що не заподіяли ми нашому радикальному послови кривди. Ні! Посол Яроевич говорив ще і о по-

датках, що дають нашого хлібороба, але говори по своєму. Він забув сказати, що через довершену ревізію катастру ґрунтового навіть і подільському селянинові припаде полекша; забув сказати, що слідуєчим роком податок ґрунтовой і домовий буде знижений о 10 і 12½ крайцар на ґульдені, а пальнув собі дурницю, кажучи, що через заведенє податку прогресивного на «хлопа» буде наложений ще виспий як доси податок ґрунтовой. Се вже радикальна несвідомість законів, ухвалених вправді без помочи п. Яроевича, але законів, з котрими всякий хоч би найзавзятіший радикал міг був познакомитись в пяти мінутах. Розуміє ся, що «мужики», комендеровані п. Шмігером, покивали на таку «кривду» головами і успокоїлись аж тоді, як посол дав їм приченє, що він вже постарав ся о нову реформу, реформи податкової, де не буде жадних податків крім податку прогресивно-доходowego.

По щасливім розв'язаню сеї квестиї економічно-фінасової, перейшов посол на поле політики. Елюкубрації его цікаві, бо ориґінальні і так заявив пос. Яроевич, що він від тепер зриває з всякими рускими партіями а прилучає ся до партії Дашиньського. Збори селян мають той крок свого посла не лише прийняти до відомости але і одобрити. Се сталось відтак дійсно в той спосіб, що на внесенє «добродія» і «товариша» Шмігера весь збір одностайно, як се буває на наших вічах, висказав пос. Яроевичеви необмежене довіре. Правда! Пос. Яроевич пригадав собі ще одну «кривду» селянську і прирік, що єї небавом усуне. Він постарав ся іменно о те, щоби селяни давали рекрута після свого маєтку. Богатший дасть більше синів до війська, біднійший меньше. Що стане ся, як би slučajно у богатшого не було багато синів — се питанє лишив посол непорішеним. Відтак відсьпівано многа лїта — цісареві за дарованє народом конституції а сейчас потім такеж многолітствіє Мойсеєви Поділя. Господар Білєк запросив вкінці деяких «ізбраних» wraz з послом на бенкет, а до наших ушей долетіла по тих зборах та рефлексія «мужика»: «І на те все треба нас було скликати?»!

З духовенства не явив ся ніхто на зборах; з інтелігенції рускої був якийсь Grünhaupt Beisinger чи Reisinger і кількох будкарів зелізничних. Се все сталось в половині червня 1897 року, що нотуємо на вічну пам'ять і славу Яроевича-Дашиньського.

Вісти політичні.

Межи Німцями а Чехами мають, як започинає «N. fr. Presse», на певно почати ся переговори в справі язиковій і то в Празі. Відко, що і орган шенериянсько-соціалістичний додає, що так звані Entrüstungsspektakel-і не доведуть до ціли, а треба буде покорити ся.

Півофіційний «Prager Abendblatt» пише на тему паломництва австрійських Німців до Німеччини таке: В найновіших часах лучало ся, що Німці-австрійці подались на те, щоби поза границями держави плакали на угнет німецького народа в Австрії. З гордостю і вдоволенем може кождий Німець споглядати на духові зв'язи, що лучать нас з Німеччиною на полях штуки, науки і літератури. Але ся зв'язь духовна не є одно що державно правна єдність всіх племен німецьких. Німці уміли доси придержувати ся своєї народности, але оставали ся при тім вірні і своїй державі. Тим сумнійше, наколи такі мужі як др. Функе і Зденко Шікер побіч Вольфа уважали кінечним брати участь в з'їзді липським і там плакати перед родимцями. Поїздки такі за границю Австрії не годять ся з честію горожанина австрійского. Внутрішні справи не яля витягати перед суд Німеччини.

Чеський посол ґр. Кавіц страйкує проти теперішньої політики клубу чеського і наміряє зложити мандат до ради державної. Він не перечить, що теперішня політика Молодочехів може вінчати ся успіхом, але не хоче до неї прикладати своїх рук.

Чеські послы Кайцль і Пацак станули онять перед виборцями чеськими в Кутній Горі 13 червня і пояснювали теперішню ситуацію. При тій нагоді сказав пос. Кайцль, що треба буде вели-

кої штуки і саможертви, щоби теперішня більшість парламентарна змогла розвинути акцію і стати могутим чинником політичним. При тим указав він на есенціональну різницю, що ділить «ліберальних» Чехів від «клерикального» клубу Діпавлього. Різниця та дала ся би злагодити лише тим, що управу школи народної передано би соймам. Перейшовши до брутального поведення Німців, сказав пос. Кайцль: Як би по відкриттю нової сесії парламентарної обструкція повторилась, то мусів би наступити *зворот*, про котрий він нині не хоче ширше говорити.

Новинки.

— **Іх Еміненція** Преосвящ. Митрополит і Кардинал Кпр Сельвестер Сембратович жертвував на реставрацію монастиря СС. Василянок в Словіті 1000 зр.

— **Перше сьв. причастє.** Минувшого четверга урядили оо. Катехити народних і виділових шкіл у Львові урочисть першого сьв. причастия, котре відбуло ся в церкві монахинь Василянок, на Стрийськєм. До причастия стануло до сотки дітей, так дівчат як і хлопців. Богослужєне цєлєбрував Впр. о. Архипресвітер, митрат Білецький при асистії оо. катихитів. Підчас богослужєня сьпівали дуже хорошо паніочки виділових шкіл, котрі доброохотно прибули до церкви, щоби піднести ту так важну хвилю в життю дітей. Крім сего явили ся і родичі тих дітей, що мали приступити до першого сьв. причастия. Перед причастєм мав о. Сьвітєнький промову до дітей, почім Впр. о. Архипресвітер уділив сьв. причастия а по Службі Божій обдарував всі причащаючі ся діти хорошими образками та уділив їм благословєньства на дальшу тяжку дорогу жити.

— **Процєсії на кладовища.** В Зелені сьвята при хорошій погоді ходили на львівськє кладовища, личаківськє, стрийськє і янівськє процесії з парохияльних церков. На кладовищах в часі процесії з усєньськєй церкви виголосили проповіді о. Рудович на стрийськєм а о. Сьвітєнький на личаківськєм. Крім проповідий відслужєно соборний парастас за всіх померлих і панахиди на гробах преосвящ. Митрополитів, крилошан і заслужєних патріотів як: Маркіяна Шашкевича, Володимира Барвіньського, о. Омєляна Огоновського і прочих визначийших Русинів. Рускої публїки а передовїм інтелїгенції так як би не було, а над могилами не умаєними і не прибраними сумно і болєсно вражала жалібна піснь церковна. Не повторяли єї теперішні патріоти; навіть молодїжї годї було доглядїти. Гей патріоти «їдїже труп — там соберуть ся орли». Не було орлів — той не поживили ся ви тою духовою стравою, що добуває ся з під тих наших повних жертв і страданя могил. Могили наших патріотів сеж жива книга нашої народної Голгофти. Там би много-много було де чого путнього до прочитаня теперішним чванливим патріотам. А може й то добре стало ся, що наша інтелїгенція не наближала ся до гробів своїх патріотів. Не одного лице було би може спалєнїю від встїди або й переляку, що нашу ідею народну втопили в різних програмах або консолїдациях.

— **Розвій товариства «Просьвіти».** Наше народне товариство «Просьвіта» числїть тепер 9.517 членів і сего року приріст відповідно до иньших лїт значно збільшив ся. В послїднім році виписало ся до «Просьвіти» понад 1000 членів. Товариство се має під своїм зарядом 446 читальнь, з котрих 95 основано сего року. Калєндар «Просьвіти» розійшов ся сего року в 10.000 екземплярах. Читальні послїдними часами заявляють бїльше житя, а особливо дуже користні наслідки виходять з обїздки спеціальних ілюстраторів, котрі держать по читальнях відчити і дають ріжні ради так з господарства як і адміністрації просьвітними і торговельними товариствами.

— **Руска натура** — навіть не така, як у того медведя з приказки, що єго до меду треба було тягнути за уха, а щоби від меду відтягнути, то єму аж хвіст урвали. Руска натура і на мід не цікава. Доки меду нема, то Русин упоминає ся о него. «Дайте — каже — мені отого солодкого, бо менї гірко жити». Коли-ж єму подадуть, він відвертає ся, «не хоч» каже. І нема тоді вїшньої ради, хїба єго за уха тягнути... Спосіб той очевидно не приємний Русинowi, але найдїть ви яку иньшу раду на него! Доки всі видавництва урядові, як Вістники законів державних і краєвих, були в руках кацапських, ми нарікали: «От за гроші податників офіційально подає ся народова мертвечина, з котрої не лиш нема користи, але є така велика шкода: ширить ся кацапщина; треба то спинити!» Добре! Спинили то і урядові друки починають виходити вже в чистій народній мові, не так по старосьвітськи, як до недавна. Ті друки безпечно потрібні урядам на рускій землі — і як би в нас була натура иньша, а не руска — то ми очевидно купували би

їх. Тимчасом Русини спокійнєнько купують в Галичинї видавництва урядові в польськїй мові, а на Буковині в німецькїй. Тут они на бий-забий нарікають на ширєне польонїзації або германїзації, а тут самі тому помагають. Отєя загадочна, а властиво дитинна вдача руска дуже нам шкодить. Коли ми вже перєсвідчили ся, що нам з чимсь було би добре, то ми то щєсє повинні прийняти, а ми тимчасом єго не хочемо!

Маю в руках «Вістник законів державних», що виходить в державній друкарні у Відні під редакцією др. О. Б. Кулачковського. Вістник сей тепер то взірцеве видавництво руске, правдивий скарб рускої термінології. Находжу в нїм між иньшим важний для всіх податників закон о прямих особистих податках разом зі всіми потрібними приписами, як виконувати єго, і з відповідними взірцями, яких потребують податники в зносинах із властями податковими. Введенє нового закона податкового — се важна в своїм роді епоха в житю європейськїм; тому годилось би інформувати ся про все з руского тексту законів і спроваджувати їх собі до урядів. Чому-ж то Русини не чинять?!... В рускїм тексті закона і приписів о податках є звиш 8000 слів на означєнє всяких галузей продукції. Єсть се формальний словар, над котрим редактор др. О. Кулачковський довго напруцював ся і зібранєм тих слів разом дуже прислужив ся рускій термінології. Таку справді Сизифову роботу у нас, де ми не маємо розвинєної індустрії і де у нас через то пераз бракує слів на означєнє німецьких технічних слів, годилось би підперти ширєнем сєї термінології і дотичних Вістників. Все-ж ми не зrekli ся того, що будемо мати колїсь свою широку індустрію — отже придасть ся нам і готова термінологія руска.

Тому то радимо урядам в руских околицях і поодиноким Русинам спроваджувати собі в потрібї друки лише рускі, щоби не помагати і тим способом польонїзації і германїзації. І так н. пр. цілий закон о прямих особистих податках з 25 жовтня 1896 р. В. з. д. ч. 220 коштує всего 35 кр., а перша часть приписів для виконаня І. єго розділу з 1 лютого 1897 р. (випуск XI. Вістника) коштує 1 зр. 8 кр. Дїстати се можна в Hof- und Staatsdruckerei in Wien. I., Singerstrasse. — Русини! як би ви були справді Русинами, що би то з вас за люди були! — *Правдолоб.*

— **3 Відня пишуть нам:** Минувшої недїлі с. є. 1 (13) червня відбули ся надзвичайні, загальні збори товариства руских робітників «Родина». В місцє уступившого дотеперішного голови п. Будзанока вибрано головою п. Богайчука а єго заступником п. Ференчака. Виділ доповнено двома членами, а то ввійшли пп. Калужняцкай і Дричевич.

Загальні збори поладили дві, важні для товариства точки програми, котрі годить ся подати до всєлюдної відомости, а котрі свідчать, що відєньськї-рускі робітники євдємї сьвоїх, народних ідеалів.

На внесенє видїлу іменували загальні збори п. Дра Івана Франка першим, почетним членом товариства.

На внесенє п. Сильвестра Яричевського (проводира тут робітників), поручили загальні збори видїлові товариства висказати «Академічній Громаді» у Львові признанє і подяку за єї рішучє та патріотичнє виступлєнє в справі звїсної консолїдації львівських руских товариств з ворогами Руси-України, себто з домородними кацапузами.

Оба повисїші внесеня перейшли одностєсно а зібранї (около 100 люда) з радістїю та оплесками прийняли до відомости що й «Руский Сокіл» та «Товариство Шевченка» не хочуть спілки з рєнегатами та зрадниками рускої справи, в обходженю сьвят народних.

Відтак полагаджено ще кілька менше важних, товариських дїл. По зборах пішла забава; небракло нашої пісні. Признати треба Родинанам, що уміють забавляти ся щиро-невимушено, справді як в родині.

Товариство розвиваєсь гарно; тепер числїть над 90 членів звичайних та одного почетного, — як сказано — Др. Франка.

— **410 резервістів** девятого полку, стрийського, майже виключно Русинів, покликано в перший день руских Зелених сьвят на 8 годину рано до Стрия, щоби ставились до військових вправ перед грядучими лїтними манєврами. Чотириста сїх резервістів, межї ними кількох жидів, виїфасовало в магазинах стрийських в часі недїльного великого богослужєня з призванєм сьв. Духа карабїни, а коло години 7 вєчером перетранспортовано їх на дворець залїзничий. Факт не аби-який, подаючий знамениту ілюстрацію, як власти військові в Галичині не шанують не лишєнь недїлю з єї відпочинком, але і таке велике рокове сьвято, яким суть Зелені сьвята. Факт сей лишасємо без коментаря, але нотуємо єго на те, щоби послї наші ради державної спитали п. міністра краєвої оборони, Вєльєргайма, як він задивляє ся на єю наругу, яку заподїяно народови рускому таким непошанованєм релїгійних чувств, та щоби зажадати від него на будучє виданє точних розпоряджєнь для корпусних командатів в напрямі, як їм поводитись

єупротив руских вояків в рускі сьвята? З другої сторони просимо, щоби і наші євїтілі Ординарії віднесли ся до п. міністра оборони краєвої з відповідним представлєнем і покликавши ся на сей драстичний случай, спонукали єго до предпринятя відповідних мїр.

— **Сєляни з Бутин перед трибуналом.** Перед львівським трибуналом карним яко апелїційним ставало дня 15 червня вісьмох сєлян з Бутин, жовківського повіту. Повітовий суд в Мостисках засудив був їх за загроженє публїчного спокою підчас виборів зроблєне тим, що обжаловані мали ширити ложні вїсти. Сєляни ті дїстали були кару арєшту від двох недїль до двох місяців. При теперішній розправі трибунал зніє засуд першого судїї і увільнив всіх обжалованих.

— **На міжнародний конгрєс лікарів** в Москві, що відбудє ся в серпни сєго року, зїдє ся велике число учасників з цілої Європи. Міністерство залїзниць дало до розпорядимости комітєту конгрєсового 7000 карт першої класи на подорож від границь Росії аж до Москви. Аби одержати таку карту, треба тільки потвєрдженя, що властитель єї справді берє участь в конгрєсі.

— **Процєс против Бартмана і Ванїчка.** Вчєра перєслухано деяких євїдків. Євїдок, Гобєн, колєктант льотєрії зїзнав, що Бартман грав приєстрасно ставлючи нараз по 200 і 300 зр. Потому відчитано нотатку Бартмана, де він записував собі назвища жєнщин з численних авантур любовних і поезії. О Ванїчку подають достарєчені судови акти, що був то чоловік в собі замкнєний і приставав лишє з деякими москвофілами а головнє з редактором Галичанина, Марковом. З військової кондуїти показує ся, що Ванїчек відніє рану в вїйні.

По арєштованю Бартмана в Стрию, зажадав він єїнніка, щоби живцем на нїм спалити ся. Зї зїзнав жандармів єскортуючих Бартмана зї Львова до відня показує ся, що Бартман не мав цілковито охоти їхати до Відня а волїв би був дїстати ся за границу і за таку поміч хотїв жертвувати 30.000 зр. Коли один з жандармів робив увагу Бартманови, що зрадив вїтчину, на те відповів Бартман: «Ай! що там вїтчїна! тут вїтчїна» і ударив рукою по кипєннї. На се зїзнавє відповів Бартман, що то не правда! Прецінь я був скований і ланцухом привязаний до стелї у вагоні. Дозорця вїзницї зїзнав, що Бартман зараз на вєстуні до вїзницї сказав: «Щоби я мав тільки капелюх, а удалоби ся якось з відєи вїрвати а дальшє: Слиби менє хто відставив до амбасадї, дїстав би 10.000 зр. Євїдок Екард, полковник гєнерального штабу потвєрдив, що інформації Бармана були дуже небезпєчні. В єлїдствї зїзн а в був Бартман, що пляни твєрдинь єтудював на місцї, тепер се відкликєс і кажє що пляни твєрдинї К. єпорядив з фактєвїї на підставі військових дїл і мап. Дальшє зїзнав, що сєй «attaches» чужїй держави підчас вистави 1894 року перїїзджаючи через Галичїцу з вїкон вагону власними очима єлїдив все.

Плян мобїлізації одного полку одержав Бартман від Ванїчка. За пляни мобїлізації жадав він за порадою Ванїчка значно більшої суми, як одержав. Ванїчек заперечив сєму. Роботу над пляном мобїлізації покінчив в 3 днях, але се випрацьованє єго назвав Бартман не до ужитку. Заперечує також Ванїчек, мов би в тїй цілї виписував своїх товаришів офіцєрів.

Бартман оповїдає дальшє яким способом вїтуманював він гроші за цілковито вїдуманї донєсеня. Заходив, приміром в почи до «attaches», оповїдав єму, що капїтан Х. з гєнерального штабу є в грошевих клопотах, що за добору заплату є готов удїлити відомости, що до оборони границї і мобїлізації. Бартман жадав на ту цілї для того капїтана 7.000 зр. а для себє за посередництво 2.000 зр. Все те було вїдуманє для відїстаня грошїї. Ствєрджєно також, що Бартман виписував ся членів вїдєньськї палати гандлевої о подробицї достави живности для армії; ствєрджєно рївнож, що Бартман поручає тїй чужїй державі на случай вїйни зніщити домї галичїцких жидів, бо в їх руках знаходять ся значні припаси живности.

На запитанє прокуратора, єкїлько одержав за піваркушєє справозданє. — Відповїдає Бартман: по над 1.000 гульдєнів! Прокуратор: Не знаю умислової працї, котру би тек євїтїло винагороджувано. Бартман: Адвокати кажуть собі лучшє платити!

Євїдок Кошенгофєр, управитєль фабрики пекарських печий, і Август Сасє властитель фабрики полєвих печий, зїзнали, що Бартман вїдставивши ся у них яко офіцєр провіантовий вїтуманив від них інформації і дати дотично достав їх виробів. На тїм перєрвано розправу.

— **Каролїна Вольтер**, славна артистка вїдєньського надворного театру померла. Артистичний євїт тратить в покїйницї одну з найзнаменїтших артисток в обєагу трагєдій. Сєго року кінчила покїйниця 35 лїт служби на театральній сцені. Родила ся она в Кольонїї, а до Відня прибула маючи вже коло 29 лїт. Була замужньою за гр. О'Сулїваном. Числила 63 лїт. Гра Вольтерової відзначала ся шляхотною мірою, поважним клєсїцизмом, піднеслим настроєм і правдивим натхнєнем.

Розклад їзди на залізницях

після часу середньо-європейського пізнішого о 36 минут від львівського, важний від 1-го мая 1897.

Пojзд	год.	приходить до Львова	Пojзд	год.	відходить зі Львова
особовий	7:30	з Сучави і Черновець	поспішн.	6:—	до Підволочиск і Бродів
мішаний	7:50	з Янова	„	6:10	до Черновець і Сучави
особовий	8:05	зі Стрия і Лавочного	особовий	6:45	до Черновець і Сучави
„	8:15	з Тернополя і Бродів	поспішн.	8:40	до Кракова
„	8:25	з Сокала і Ярослава через Раву	„	8:55	до Кракова в сполуч. з Н. Санчом і Розвадом
„	9:10	з Кракова в сполуч. з Н. Санчом, Яслом і Равою	„	9:20	до Стрия і Лавочного в сполуч. з Хировом і Станиславом
„	10:35	з Ярослава	„	9:25	до Белзця в сполуч. з Сокалем і Ярославом
мішаний	1:15	з Янова	мішаний	9:40	до Янова
поспішн.	1:30	з Кракова в сполуч. з Н. Санчом, Загірем і Хировом	особовий	10:05	до Підволочиск і Бродів
особовий	1:40	зі Стрия і Лавочного в сполуч. з Хировом і Станиславом	„	10:45	до Черновець і Сучави
поспішн.	1:50	з Сучави і Черновець	мішаний	1:04	до Янова від 15/6—31/8 в свята
„	2:30	з Підволочиск і Бродів	поспішн.	1:55	до Підволочиск і Бродів
особовий	5:20	з Підволочиск і Бродів	особовий	2:40	до Черновець і Сучави
„	5:25	з Белзця в сполуч. з Сокалем і Ярославом	поспішн.	2:50	до Кракова в сполуч. з Равою і Хировом
„	5:45	з Черновець	особовий	3:05	до Стрия і Скольного
„	6:—	з Підволочиск	мішаний	3:15	до Янова від 1/5—14/6 і від 1/6—30/6 щоденно, від 15/6—31/8 в повсякденні дні
Ніч			„	4:40	до Ярослава
особовий	6:55	з Кракова з Розвадом в сполуч.	Ніч		
мішаний	8:—	з Янова від 1/5—14/6 і від 1/6—30/6 щоденно, від 15/6—31/8 в повсякденні дні	особовий	6:45	до Кракова в сполуч. з Н. Санчом, Загірем і Хировом
поспішн.	8:45	з Кракова	мішаний	7:05	до Сокала і Ярослава через Раву
мішаний	9:01	з Янова від 15/6—31/8 в свята	особовий	7:25	до Тернополя
особовий	9:10	з Сучави і Черновець	„	7:30	до Стрия і Лавочного
„	9:30	з Кракова в сполуч. з Н. Санчом і Равою	„	8:50	до Янова
поспішн.	9:50	з Сучави і Черновець	„	10:30	до Черновець і Сучави
особовий	10:—	з Підволочиск і Бродів	поспішн.	10:50	до Кракова в сполуч. з Ярославом, з Розвадом і Н. Санчом
„	10:20	з Лавочного і Стрия в сполуч. з Хировом і Станиславом	„	11:—	до Підволочиск і Бродів
„	12:10	з Лавочного і Стрия в сполуч. з Хировом і Станиславом	особовий	4:40	до Кракова в сполуч. з Хировом, Яслом, Розвадом і Н. Санчом
„	3:30	з Підволочиск	„	5:20	до Стрия, Лавочного і Хирова
поспішн.	5:10	з Кракова в сполуч. з Н. Санчом і Яслом			

АНТІН ПІЗУНСЬКИЙ

Львів, Академічна 12.

Богато заосмотрений
на кожний
сезон

Магазин конфекцій дамської

порукає завжди
наймодніші Сукні до
проходу, Костюми ранні, Матини,
Шляфроки, Пенюари, Блюзки, Сорочки,
Гальки з наймодніших матеріалів,
дешевше ніж деінде. 151 10—47

Руска справа

в роках 1891—1894

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

3 пересилкою 55 кр.

Дістати можна в книгарни Тов. ім Шевченка, або в Ставропільській.

Робітня кравецка

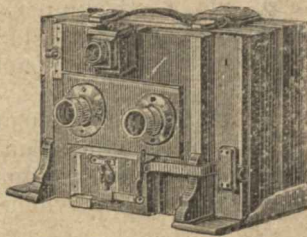
АНДРЕЯ КОБІЛЬНИКА

у Львові

улиця Сикстуса ч. 30.

приймає всі замовлення на мужеску одіж,
також для 125 3—10
Всч. Духовенства
і виконує красно, скоро і дешево.

Перший християнський

ново отворений
склад апаратів
і
всіляких приборів
до
заводової фотографії і для П. аматорів

порукає низше цін у всіх фірмах краєвих і заграничних.

Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відвратною поштою виконує ся. — Найбільший і найдешевший склад всіляких приборів до фотографії. На жадане виписує ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартости апарату) з об'єктивами Voigtländer'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковский

Львів, ул. Камінна 3. 126 9—10
(vis à vis школи реальної).

Учитель

орган руского товариства педагогічн. двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Дмитро Затурский

порукає свою

робітню обую мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Ціни умірені. Замовлення з провінції залагоджує відвратною поштою. 80 4—10

ПРАВДА

Ілюстроване письмо для руского народу

під редакцією

Антон Березинського

виходить у Львові тижнево кожної п'ятниці.

Буде подавати поезії, повісті, життєписи з портретами, поучаючі статі з історії, письменства, господарства, промислу, вісти про читальні, вісти політичні і суспільні. Крім того буде містити часті забавну.

Передплата: В Австрії річно 4 р.
„ піврічно 2 р.
„ чвертьрічно 1 р.
За границею річно 8 рубл.
„ піврічно 4 рубл.

Редакция, адміністрация і експедиция

Львів, ул. св. Миколая 13.

„ДНІСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих огневих за можливо найнижшою оплатою.

Школи ліквідуює ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заключені з першими Товариствами контрасекраційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністеръ“ після всіх можливих комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивіші услівя і видає поліси і квіти в руским язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“ стоваришенє зарєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вклади до опроцентования по 5%. Гарантія цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошення о удїленє агенції в місцевостях де „Дністеръ“ не є заступлений, приймають ся. (43—?)

За добріє оружє
СРІБНИЙ МЕДАЛЬ.

Робітня рушникарска

В. Шадковский

С. Копчинський

у Львові, площа Бернардинська число 1.

Виробляє і удержує на складі випробованє мисливське оружє всіляких системів, як також перерабляє зі старих на найновіші системи.

Замовлення і репарації так в місци як і на провінції виконує скоро і старанно. 152 8—10